

HRVATSKI ŽELJEZNIČKI MUZEJ

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.3. Darovanje

- Krešimir Mesing darovao je 23. ožujka 2009. crno-bijelu fotografiju veličine 30x35 cm (lokomotiva s osobljem) snimljena 1916. i diplomu o stečenom stručnom zvanju veličine 55x71 cm ovjerenu 1918.
- Tatjana Delić darovala je Hrvatskom željezničkom muzeju predmete iz obiteljske ostavštine Antuna Mihaljevića, željezničkog umirovljenika koji je radio u Sekciji za održavanje pruga Zagreb, i to :
  - uljnu svjetiljku, druga polovica 20. stoljeća
  - osobni kompas, druga polovica 20. stoljeća
  - album fotografija s intervencija na pruzi (81 fotografija, c/b+kolor, 13+10 cm)
  - knjigu utisaka s izložbe 1983-1987.
  - negative snimaka , 8 rola 35 mm filma
  - dijapozitive, 100 komada
  - knjige, 44 naslova priručnika, pravilnika, uputstava, udžbenika vezanih za održavanje pruga tiskanih u razdoblju između 1933. i 1986.

1.6. Ustupanje

Sekcija za održavanje pruga Osijek ustupila je HŽM-u :

- mehanički stroj za računanje tipa Rheimentall iz 40-ih godina 20. stoljeća
- ugibomjer, naprava za mjerenje grešaka stabilnosti kolosijeka

2. ZAŠTITA

2.3. Restauracija

- Restaurirana je parna lokomotiva oznake DRB 52 3436/JŽ 33-098 s pripadajućim tenderom. Vozila su izgrađena 1943. u Tvornici lokomotiva Krauss Maffei u Münchenu (Njemačka). Restauriranje je izveo TŽV „Gredelj“ d.o.o. Zagreb.

- Za dovođenje u vozno stanje s reparaturom motora pripremljen je specijalno pružno vozilo, automobil marke Chevrolet.
- U 2009. godini bilo planirano restauriranje još dvaju muzejska vozila, i to specijalnog pružnog vozila marke „Fiat“ i parne lokomotive MAV 324.931/HŽ 22-077. Zbog mjera štednje restauriranje je odgođeno za 2010. godinu.

2.4. Ostalo

Dana 24. veljače 2009. Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine ispostavila je Rješenje o svojstvu kulturnog dobra koje se odnosi na 13 strojeva nekadašnje Strojarnice Mađarskih državnih željeznica, danas Tvornice TŽV „Gredelj“, a nalaze se unutar tvorničkog kompleksa u Zagrebu, na Trnjanskoj cesti 1. Rješenje je ispostavljeno nakon provedene valorizacije sačuvanog strojnog parka, koju je 2008. inicirao Hrvatski željeznički muzej.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

2008. godine inventarna knjiga završila je s upisom pod rednim brojem **521**.

Inventarno stanje u zbirkama HŽM-a 31. prosinca 2009.

1. Zbirka željezničkih vozila i dijelova 211; računalno, M++
2. Zbirka izgradnje i održavanja pruga 40 predmeta; računalno, M++
3. Zbirka signalnih, svjetlosnih i telekomunikacijskih sredstava i uređaja 57 predmeta inventirano; računalno, M++
4. Zbirka strojeva, alata i opreme 36 predmeta, računalno, M++
5. Zbirka odora, osobnih dokumenata i pribora, inventirano 74 predmeta, računalno, M++
6. Zbirka maketa 94 makete, računalno, M++.
7. Zbirka tehničke dokumentacije 2435 nacрта, spisa, grafikona (74 kutije) te 493 lokomotivske knjige, računalno, M++, ARHiNET
8. Zbirka fotografija 6205, ručno, u fazi sređivanja i pripreme za računalnu obradu u M++ i ARHiNET
9. Zbirka voznih redova 294, računalno, M++, ARHiNET

10. Zbirka propisa, povijesnih osvrti i drugih napisa o željeznici 179 upisa , računalno, Acces baza podataka.

- Dana 20. veljače Ministarstvo kulture RH ispostavilo je Rješenje po kojem muzejska građa Hrvatskog željezničkog muzeja sadržana u tri zbirke, i to Zbirci željezničkih vozila i dijelova, Zbirci maketa i Zbirci voznih redova, ima svojstvo kulturnog dobra. Slijedom toga navedeno kulturno dobro upisano je u Registar kulturnih dobara RH- Listu zaštićenih kulturnih dobara pod rednim brojem 4056.
- Zbirka voznih redova, Zbirka propisa, povijesnih osvrti i drugih tiskovina o željeznici i Zbirka fotografija razvrstane su 1. kategoriju stvaratelja javnog arhivskog gradiva i upisane su u Evidenciju stvaratelja arhivskog gradiva Hrvatskog državnog arhiva pod brojem H-131. Obrada navedenog gradiva ostvaruje se sukladno propisima HDA. Iz tog razloga HŽM je od 8. travnja 2008. izravno priključen na nacionalni arhivski informacijski sustav ARHiNET.

3.3. Fototeka

Krajem 2007. godine počelo je razdvajanje fototečne građe na dvije cjeline. Jedna cjelina predstavlja sekundarnu dokumentaciju gdje fotografija ima dokumentarističnu funkciju, a druga cjelina originalne fotografije (tematski vezane uz željeznicu) koje oformljuju Zbirku fotografija. Inventirano je 6205 pozitivna fotografija, a ukupno pobrojano 6405 pozitivna i 730 negativa.

Autori fotografija su većinom nepoznati. Detaljna obrada fotografija obaviti će se tijekom unošenja u muzejsko-informacijski sustav M++

Fototeka će sadržavati dokumentacijske fotografije (sekundarna muzejska dokumentacija).

Trenutno Muzej raspolaže s oko 8000 digitalnih fotografija

3.5. Videoteka

U videoteci je pohranjeno 40 videokazeta

3.6. Hemeroteka

Hemeroteka je krajem 2009. godine sadržala 2487 zapisa računalno obrađenih u programu M++ (Sekundarna dokumentacija). Novih upisa bilo je 209. Prikupljaju se napisi vezani uz povijest, modernizaciju i razvoj Hrvatskih željeznica, uz zaštitu povijesno obilježenih željezničkih objekata, uz aktivnosti i rad HŽM-a.

3.8. Stručni arhiv

Vođena je dokumentacija o izložbama i ostalim događanjima u HŽM-u i izvan njega, a koja su vezana uz muzejsku djelatnost.

Vođena je dokumentacija o restauriranju muzejskih vozila, tijekom izvedbe i obavljenim poslovima.

3.9. Ostalo

U Medijateci HŽM-a pohranjeno je 191 CD zapisa. U 2009. u Medijateci su pohranjena 22 nova CD zapisa.

4. KNJIŽNICA

Knjižnica HŽM-a je specijalizirana knjižnica znanstvenoga tipa. Knjižni fond popunjava se aktualnim izdanjima Hrvatskih željeznica, i to izdanjima glasila, stručnih časopisa i službenih propisa, starih izdanja pravilnika, brošura, stručnih knjiga i priručnika, knjiga, pravilnika, časopisa, muzejskih izdanja i ostale literature sličnog karaktera koji su HŽM-u darovani, kupljeni ili preuzeti. Na kraju 2009. godine knjižni fond je činilo 1802 naslova, što znači da je tijekom godine uvedeno 18 knjižnih jedinica.

4.1. Nabava

Tijekom 2009. godine knjižni fond povećan je s 18 knjižnih jedinica. Knjižni fond proširen je donacijama i to donacijom Tatjane Delić koja je darovala 44 naslova iz obiteljske ostavštine Antuna Mihaljevića, željezničkog umirovljenika koji je radio u Sekciji za održavanje pruga Zagreb. Među doniranim knjižnim jedinicama jesu priručnici, pravilnici, uputstva, udžbenici

vezani za održavanje pruga, a tiskani su u razdoblju između 1933. i 1986. godine. Obrada knjižnog fonda zaustavljena je polovicom 2009. godine odlaskom T. Štefanac na rodiljni dopust. Povratkom na posao nastavit će obradu i drugih i drugih knjižnih jedinica koje su prikupljene tijekom 2009. godine, a većinom se odnose na redovna izdanja HŽ-a i ostalu periodiku koju Muzej dobiva kontinuirano.

4.2. Stručna obrada knjižničkog fonda

Knjižnični fond obrađuje se unutar sljedeće klasifikacije : Općenito o željeznici, Ustroj željeznice, Željeznički promet, Pravilnici i upute za rad, Željeznička vozila, Pruge i pružna postrojenja, Elektro-postrojenja i uređaji, Građevinski objekti, Službena glasila, časopisi i publikacije, Ostala stručna literatura, Ostala izdanja.

4.3. Zaštita knjižnične građe

Tijekom 2009. godine konzervirane su 3 knjige uz obnovu uveza. Uz to uvezani su primjerci izdanja časopisa koji izlaze na HŽ-u, i to lista Holdinga HŽ-a „Željezničar“, Euro City revije i stručnog časopisa „Željeznice 21“

4.4. Služba i usluge za korisnike

Knjižnica je dostupna korisnicima unutar HŽ-a i vanjskim korisnicima. Građa knjižnice korištena je i pri pripremi priloga Znanstveno-obrazovnog programa HRT-a, za emisiju Hrvatska kulturna baština . Knjižnica je izvor podataka zaposlenicima HŽM-a za znanstvenu obradu, pisanje recenzija i drugih stručnih napisa iz željezničke povijesti. Tijekom 2009. s muzejskom knjižnicom koristili su se sljedeći vanjski korisnici :

- Ivana Kljakić; seminarski rad – Povijest pruga Banova Jaruga-Pakrac i Dugo Selo-Novska ; Gimnazija Kutina
- Marica Nolting ; stručni članak iz povijesti željeznice; Marburg, Njemačka
- Ivana Stanić ; seminarski rad Kolodvor Slavonski Brod; Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Marko Dujmović; stručni članak Povijest dalmatinskih pruga; Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
- Željko Zorica; segmenti željezničke povijesti kao podloga za kazališnu predstavu; Studio Artless

- Marta Muždalo ;doktorski rad Rekonstrukcija željezničkih kolodvora; Željezničko projektno društvo
- Ivan Kosnica; znanstveni rad Pravni aspekti koncesija na željeznici; Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

4.5. Ostalo

Kao i svih godina do sada vođena je bibliografija svih napisa i znanstvenih obrada o povijesti željeznice u Hrvatskoj i o djelatnosti HŽM-a koje su objavljene u glasilima i publikacijama u nakladi HŽ-a ili drugih nakladnika.

5. STALNI POSTAV

Zbog privremenog smještaja muzeja s južne strane TŽV-a „Gredelj“ s ulazom iz Ulice grada Vukovara, HŽM ni nakon 18 godina djelovanja nema stalni izložbeni postav. Posjetiteljima, koje prima uz prethodnu najavu, može pokazati tek dio od dvadesetak željezničkih vozila smještenih na vanjskom izložbenom prostoru na otvorenom površine oko 2.400 četvornih metara. Izložena vozila građena su u razdoblju između 1899. i 1960. godine i mogu asociirati na tek dio željezničke povijesti vučnih vozila u Hrvatskoj. Privremeni izložbeni postav na otvorenom oblikovan je 2004. godine, autori izložbenog postava jesu Helena Bunijevac iz HŽM-a te Špiro Dmitrović iz TŽV-a „Gredelj“. Uz naveden privremeni izložbeni postav još je 16 parnih lokomotiva iz fundusa HŽM-a izloženo na željezničkim kolodvorima širom Hrvatske, jedna parna lokomotiva sa četiri dvoosovinska vagona izložena je u Kulturnom centru Mate Lovraka u Valikom Grđevcu, a oklopljen vlak izložen je u splitskom brodogradilištu. Ovakav način izlaganja onemogućava propisanu zaštitu muzejskih izložaka, stvara znatne troškove održavanja i obnove izložaka te ne pruža dobru sliku o čuvanju kulturne baštine.

5.1. Novi stalni postav

Prema osnivačkoj odluci iz 1991. godine, stalni postav HŽM-a trebao bi biti u radionicama TŽV-a *Gredelj* u kojima su se od 1894. godine održavala, a potom i gradila željeznička vozila. Radionice su građene namjenski, u svoje su vrijeme bile najveće željezničko

industrijsko postrojenje u ovom dijelu Europe, a svojim povijesnom obilježenošću i visokom razinom očuvanosti danas predstavljaju najvrjedniju industrijsku baštinu u zemlji. Stoga su i četiri radionice iz prve faze izgradnje, godine 2004. upisane u Registar kulturne i prirodne baštine RH. Izmicanje proizvodnje prolongirano je za 2010. godinu. No, Grad Zagreb kao novi vlasnik „Gredeljeve“ lokacije, do sada nije decidirano odredio nove sadržaje i namjenu kupljenoga prostora. Slijedom toga je i korištenje prostora u šticienim prostorima za stalni postav HŽM potpuno neizvjesno.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Stručna obrada obavljena je za svaki novi predmet, dokument, fotografiju, knjigu i ostalu građu koja ulazi u muzejski fundus. Tijekom 2009. obujam navedenog rada bio je smanjen zbog činjenice da je sav posao u Muzeju tijekom više od polovice godine obavljao samo jedan zaposlenik, ravnateljica muzeja.

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

Identifikacija i determinacija muzejske građe obavlja se obvezno pri upisu novih predmeta i nove građe u muzejske fondove. Isto tako identifikacija se kontinuirano obavlja za upotpunjavanje i zaokruživanje informacija vezanih uz građu pohranjenu u Muzeju. Pri identifikaciji i determinaciji građe često se koristi pomoć stručnjaka iz pojedinih područja višeznačnih djelatnih područja na željeznici.

- Obavljena je identifikacija ugibomjera, naprave za mjerenje grešaka stabilnosti kolosijeka
- Rađena je identifikacija fotografija prije upisa u Zbirku fotografija

6.3. Revizija građe

Revizija građe obavlja se u segmentima gdje se za to ukaže potreba. Revizija se provodi i u knjižničkom fondu, fototečnom fondu, i ostalim muzejskim fondovima. Revizija predmetnih zbirki obavlja se sustavno s dopunom podataka pri obradi u programu M++.

6.4. Ekspertize

Ekspertize se obavljaju na traženje vanjskih korisnika, i to učenika, studenata, znanstvenih radnika, željezničkih zaljubljenika, ali i institucija vezano za istraživanje pojedinih segmenata željezničke povijesti, za prigodna obilježavanja željezničkih obljetnica i to izložbama, pisanim obradama, radijskim, televizijskim priložima. Istodobno ekspertize se rade i za potrebe internih korisnika, i to za znanstveni rad, za prigodne izložbe i prigodna izdanja, za stručne i publicističke napise u internim glasilima. Tijekom 2009. obavljene su sljedeće ekspertize:

- Ekspertiza povijesti željezničkog kolodvora u Varaždinu vezano za dovršetak njegove obnove u siječnju 2009. (Helena Bunijevac)
- Ekspertiza povijesti i građe za izložbu „Bogatstvo hrvatske željezničke baštine“ (Tamara Štefanac)
- Ekspertize muzejske građe za potrebe kazališne predstave Teatra ITD
- Ekspertiza povijesti i građe za izložbu „Od strojarnice do muzeja“ (Helena Bunijevac)
- Ekspertiza građe za pripremu tiskanja poštanskih maraka iz serije „Parne lokomotive“ (Helena Bunijevac)
- Ekspertiza građe vezane uz 150 godina željezničke povijesti u Hrvatskoj (Helena Bunijevac)
- Ekspertiza građe za izlaganje na znanstvenom skupu Identitet Like: korijeni i razvitak i napis u Zborniku radova „Željeznica kao preduvjet gospodarskog razvoja Like“ (Helena Bunijevac)

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Predmetni izlošci, dokumentaristično i fototečno gradivo HŽM-a korišteni su za tiskanje prigodnog materijala, a posuđeni su i za izložbu vezanu uz željezničku povijest te za scenografiju kazališne predstave. Gradivo HŽM-a davano je na uvide i korišteno je pri obradama željezničke povijesti u obliku stručnih, seminarskih i diplomskih radova. Najčešće je korišteno gradivo iz Zbirke tehničke dokumentacije, iz Zbirke fotografija i iz muzejske knjižnice. .

- Za izložbu „800 godina Stubice“, koju je pripremio Muzej Hrvatskog zagorja, HŽM je posudio 16 izložaka (zapisnici, lokomotivske knjigte, lokomotivske pločice, signalne svjetiljke, vozne karte, pisarnički pribor, službeni pečat, vozni redovi ...)

- Za kazališnu predstavu Zlatka Burića „Knjiga mrtvih“ Kazalištu ITD posuđena su pružna kolica za prijevoz materijala, a na uvid je pružena muzejska građa za izradu scenografije
- Za tiskanje prigodnih poštanskih marka iz serije „Parne lokomotive“ posuđene su fotografije parnih lokomotiva serije SüdB 18 i MAV 326/JŽ 125 koje su poslužile kao predlošci za oblikovna rješenja poštanskih maraka.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika (u okviru muzejske djelatnosti)

- Bunijevac.H, *Snimanje u HŽM-u; Modni prilog za časopis „Glorija“*// *Željezničar* , veljača 2009, broj. 760, str. 47
- Bunijevac.H, *Crpno postrojenje Vaške kod Roča; Zaštita tehničke baštine na kušnji* // *Željezničar*, veljača 2009, br. 760, str. 50-51
- Bunijevac.H, *Osamnaest godina HŽM-a; Razvoj u sjeni neriješenog pitanja prostora*// *Željezničar* , ožujak 2009, br. 761, str. 32
- Bunijevac.H, *Valorizacija najstarijih strojeva TŽV-a „Gredelj“; Rješenje o svojstvu kulturnog dobra*// *Željezničar*, ožujak 2009, br. 761, str. 32-33
- Bunijevac.H, *Nova građa u HŽM-u; Donacija Sekcije za održavanje pruga Osijek*// *Željezničar*, ožujak 2009, br. 761, str. 38
- Bunijevac.H, *Projekti u HŽM-u ; Višestruka promocija željezničke povijesti*// *Željezničar*, travanj 2009, br. 762, str. 22
- Bunijevac.H, *Ivan Potočki, nekadašnji ložac lokomotiva; Lijepa sjećanja*//*Željezničar* , travanj 2009, br. 762, str. 49
- Bunijevac.H, *HŽM na izložbi „Osam stoljeća Stubice“*// *Željezničar*, svibanj 2009, br. 763, str. 40
- Štefanac.T, *Izložba HŽM-a u Knjižnici Vladimira Nazora; „Bogatstvo hrvatske željezničke baštine“*, *Željezničar*, lipanj 2009, br. 763, str. 42
- Bunijevac.H, *Izložba HŽM-a i Kluba željezničkih modelara „Zagreb“ ; Od strojarnice do muzeja* , *Željezničar*, listopad 2009, br. 768, str. 16-17
- Bunijevac.H, *Od strojarnice do muzeja: Poticajni projekt muzealizacije zaštićene željezničke industrijske baštine u Zagrebu, Informatica muserologica 40 (1-2) 2009, MDC, Zagreb 2009.*
- Bunijevac. H, „*Od strojarnice do muzeja*“, deplijan uz izložbu

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

HŽM je stručnu pomoć i konzultacije ostvarivao unutar sustava Hrvatskih željeznica i prema vanjskim korisnicima.. Unutar HŽ-a navedeno djelovanje ostvarivala se je se kroz pisane i usmene obrade i edukaciju o ukupnoj povijesti željezničkog sustava u zemlji, kroz sudjelovanje u svim HŽ-ovim projektima koji su se oslanjali i na povijest željeznice, u participiranju u projektima vezanim uz valorizaciju i zaštitu željezničke industrijske baštine. Stručna pomoć i konzultacije prema vanjskim korisnicima ostvarivala se je usmenim kontaktima i pomoći u traženju gradiva vezanog uz željezničku povijest.

- konzultacije novinarima Mateji Burgund (HINA); Barbari Vujanović (Vjesnik), Željku Ivanjeku (Jutarnji list) za pripremu napisa o problemu izložbenog prostora i uvjeta daljnjeg djelovanja Hrvatskog željezničkog muzeja
- konzultacije novinarima radijskih postaja i televizijskih kuća za pripremu priloga o Hrvatskom željezničkom muzeju i njegovim aktualnim problemima. Ta vrsta pomoći pružena je novinarima Jeleni Jindra („Pola ure kulture“), Martini Bišćan iz Hrvatskog radija, Miji Pavliša (t-portal), Lenki Vidaković („Dobro jutro Hrvatska“), Marku Nenadiću („Dan na dan“)
- stručna pomoć u obradi povijesti varaždinskog željezničkog kolodvora u povodu predstavljanja javnosti dovršetka njegove obnove
- stručna pomoć u informiranju direktora ruskih fakulteta, učilišta i tehničkih škola o povijesti zagrebačkog željezničkog čvorišta u vrijeme njihova posjeta Hrvatskim željeznicama (17. rujna 2009.)
- stručna pomoć u oblikovanju svečanosti obilježavanja 115. obljetnice TŽV-a „Gredelj“
- stručna pomoć u planiranju ukupnih događanja obilježavanja 150. obljetnice željeznice u Hrvatskoj godine 2010.

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Helena Bunijevac kao glavna urednica pripremila je Zbornik radova s okruglog stola o željezničkoj industrijskoj baštini „Nužnost uvažavanja i suživota“

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

H. Bunijevac članica je Hrvatskog muzejskog društva

6.12. Informatički poslovi muzeja

Web stranica Muzeja postavljena je u sklopu web stranica Hrvatskih željeznica Ažuriranje podataka tijekom godine obavila je Tamara Štefanac..

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Tema i nositelj projekta

Znanstveni rad bio je vezan uz istraživanje željezničke povijesti i njezino javno prezentiranje vezano uz aktualna društvena zbivanja i obljetnice.

- Željeznički kolodvor Varaždin, znanstveno istraživanje provela Helena Bunijevac sa svrhom izrade deplijana o kolodvorskoj zgradi
- Povijest željeznice na zagrebačkom području, istraživanje provela Tamara Štefanac.
- Istraživanje je bilo potaknuto pripremom izložbe „Bogatstvo hrvatske željezničke baštine“ postavljene u povodu obilježavanja Dana grada Zagreba (25. svibnja)
- Zbornik radova s okruglog stola o željezničkoj industrijskoj baštini „Nužnost uvažavanja i suživota“, pripremila Helena Bunijevac .
- Zbornik je tiskan sa željom trajnog očuvanja kvalitetnih stručnih i znanstvenih radova o željezničkoj industrijskoj baštini na kvarnerskom, ali i širem državnom području, o potrebi njezina očuvanja i kvalitetne prenamjene.
- 115 godina TŽV-a „Gredelja“, istraživanje provela Helena Bunijevac
- Istraživanje je bilo inicirano potrebom isticanja kontinuiranog djelovanja tog značajnog i jednog od najstarijih industrijskih kompleksa u zemlji koji od 2010. počinje novo razdoblje svojega djelovanja na jedinstvenoj lokaciji u Vukomeru. Istraživanje je bilo i podloga oblikovanja tematske izložbe.
- Poštanska marka iz serije „Parne lokomotive“ izdane 2010. u povodu 150 obljetnice željeznice u Hrvatskoj . Istraživanje povijesti željeznice u Hrvatskoj i odabir motiva parnih lokomotiva za dizajniranje maraka obavila Helena Bunijevac.

7.2. Publicirani radovi

- Bunijevac.H, *Željeznički kolodvor u Varaždinu //Željezničar*, veljača 2009, br. 760, str. 62-63
- Bunijevac.H, *115 godina TŽV-a „Gredelj“ ; Hommage trnjanskoj tvornici (1)// Željezničar*, srpanj 2009, br. 765, str. 56-57
- Bunijevac.H, *115 godina TŽV-a „Gredelj“ ; Hommage trnjanskoj tvornici (2)// Željezničar*, kolovoz 2009, br.766, str. 56-57
- Bunijevac.H, *115 godina TŽV-a „Gredelj“ ; Hommage trnjanskoj tvornici (3)// Željezničar*, rujan 2009, br. 767, str. 60-61
- Bunijevac.H, *115 godina TŽV-a „Gredelj“ ; Hommage trnjanskoj tvornici (4)// Željezničar*, listopad 2009, br. 768, str. 58-59
- Bunijevac.H, *Povijest tzv. unske pruge : Jedna od najljepših željezničkih pruga ; EC Revija*, proljeće 2009, str. 14-18
- Bunijevac.H, *Uz 115. obljetnicu TŽV-a „Gredelj“ ; Posljednji dani na trnjanskoj lokaciji // EC Revija*, ljeto 2009, str. 12-16
- Bunijevac.H, *Palača željezničke poslovne uprave u Zagrebu; Recentna građevina s početka XX. stoljeća// EC Revija*, jesen 2009, str. 2-7
- Bunijevac.H, . *Nova povijest TŽV-a „Gredelj“ ; Najmodernija tvornica u jugoistočnoj Europi// EC Revija*, zima 2009, str. 16-19.
- Bunijevac. H, *Izložba „Od strojarnice do muzeja“ ; Poticaj muzealizacije kulturnog dobra , EC Revija*, zima 2009., str. 22-23
- Bunijevac.H, *Željeznički kolodvor Zaprešić; Jedan od deset kolodvora na prvoj željezničkoj pruzi// EC revija*, zima 2009. str. 25
- Bunijevac.H, *Vlak za Dubrovnik; Hrvatska revija , časopis Matice Hrvatske*, br.3, godište IX/2009., str. 16-20
- Bunijevac.H, *Željeznica kao preduvjet gospodarskog razvoja Like; Identitet Like: Korijeni i razvitak // Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Područni centar Gospić, Zagreb-Gospić*, 2009.
- Bunijevac.H, *Željeznička industrijska baština – uloga u budućnosti ?*, Zbornik radova s okruglog stola „Nužnost uvažavanja i suživota“; HŽ Holding d.o.o. Zagreb, 2009.
- Bunijevac.H *Od strojarnice do muzeja: Poticajni projekt muzealizacije zaštićene željezničke industrijske baštine u Zagrebu, Informatica muzerologica 40 (1-2) 2009, MDC, Zagreb 2009.*

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.2. Stručni skupovi

- Predstavljanje Zbornika radova s okruglog stola o željezničkoj industrijskoj baštini Zbornik obuhvaća 14 stručnih radova vezanih za područje željezničke industrijske baštine, i to prije svega baštine s riječkoga područja. Radovi su usmjereni prema detektiranju objekata koji su baštinski obilježeni, činjenično argumentiraju njihov povijesni značaj i današnju vrijednost, sugeriraju njihovu valorizaciju i mogućnosti kvalitetne prenamjene u atraktivne prostore kulturološke i šire namjene. Po svemu iznesenome Zbornik je jedinstveno izdanje jer sublimira temu o kojoj se je do sada tek sporadično govorilo ili pisalo.
- Predstavljanje je održano 18. svibnja 2009., uz Međunarodni dan muzeja povezavši njegovo tematsko određenje *Muzeji i turizam* s neistraženim vrijednim baštinskim područjem koje bi moglo biti važnim čimbenikom u razvoju kulturnog turizma.
- Zbornik je predstavljen na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, gdje je 30. rujna 2008. bio organiziran i okrugli stol o željezničkoj industrijskoj baštini, a povodom obilježavanja 135. obljetnice željezničkog riječkog čvorišta. Izbor te sveučilišne ustanove kao domaćinske nije bio slučajan s obzirom na otvorenost njezinih stručnjaka za uvažavanjem vrijednosti industrijske baštine.
- Organiziranjem okruglog stola, a potom i objave Zbornika radova s okruglog stola u nakladi od 500 primjeraka), Hrvatski željeznički muzej želio je ukazati na znatne potencijale željezničke industrijske baštine, potaknuti odgovorniji odnos prema industrijskoj baštini i kvalitetniji odnos prema tom važnom dijelu naše civilizacijske prošlosti.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

- **Bogatstvo hrvatske željezničke baštine**

Knjižnica Vladimira Nazora, Zagreb, Vodovodna 13, 25. svibnja do 13. lipnja

Organizatori : Hrvatski željeznički muzej i Knjižnica Vladimira Nazora

Autor stručne koncepcije Tamara Štefanac

Autor likovnog postava Tamara Štefanac

Opseg : 39 predmetnih izložaka, 12 plakata dimenzija 700x1000 mm, 2 plakata dimenzije 320x360 mm

Vrsta : kompleksna (povijesna, edukativna, tehnička)

Izložba je bila postavljena u povodu Dana grada Zagreba. Iz tog je razloga bila usmjerena na prikaz povijesti željeznice prvenstveno na zagrebačkom području. Prikaz je dat kroz muzejsko, arhivsko i knjižno gradivo. Uz predmetne izložke (signalne svjetiljke, makete željezničkih vozila, megafon, kondukterska torba, prometnička službena odora ...) javnosti su bili dostupni i nacrti željezničkih objekata, novinski članci, vozni redovi, fotografije i stare razglednice. Na izložbenim plakati ukratko je ispričana povijest razvoja željeznice u Hrvatskoj, posebice u Zagrebu, te izgradnja važnih željezničkih objekata. Bila je izložena i beletristička literatura u kojoj se kao lajtmotiv javlja tema željeznice.

Izložba je bila namijenjena svim posjetiteljima Knjižnice, ali i široj javnosti.

- **Izložba fotografija Tadeja Bratée „Ljepota pare“**

Galerija „U predvorju“, zgrada uprave Hrvatskih željeznica, Mihanovićeve 12, od 26. svibnja do 12. lipnja

Organizatori : Hrvatski željeznički muzej i UŽS „Plavo svjetlo“

Autori stručne koncepcije : Helena Bunijevac i Tadej Braté

Autori postava : H. Bunijevac, T. Braté, T. Horvat

Opseg : 20 fotografija veličine 50x60 cm

Vrsta : edukativna izložba

Tadej Braté je stručni djelatnik Zavoda za zaštitu kulturne baštine u Ljubljani koji je svoj dugogodišnji profesionalni rad uložio u istraživanje i valorizaciju područja industrijske baštine. Dio tog profesionalnog istraživanja su i fotografije s pruge Ji-Tong u Unutarnjoj Mongoliji koja je bila posljednja pruga na svijetu na kojoj se je promet obavljao isključivo parnom vučom. Pruga je građena tijekom posljednjeg desetljeća 20. stoljeća, a posebnost je u tome što na toj suvremenoj pruzi vlakove sve do 2005. vukle isključivo parne lokomotive.

Izložba je bila namijenjena željezničarima, poslovnim partnerima i svim ljubiteljima željeznica

- **Izložba „Od strojarnice do muzeja“**

TŽV „Gredelj“; radionica za održavanje vagona, Zagreb, Trnjanska cesta 1, 5.
listopada

Hrvatski željeznički muzej

Autori stručne koncepcije: H. Bunijevac, Š. Dmitović, D. Staničić

Autori postava : H. Bunijevac, D. Staničić

Opseg : četiri parne lokomotive, električna lokomotiva, četiri posebna pružna vozila,
20 plakata veličine 70x1000 mm

Vrsta : povijesna, edukativna

Izložba je postavljena kao prilog obilježavanja 115. obljetnice TŽV-a „Gredelj“, nekadašnje strojarnice MAV-a. Intencija izložbe bila je povijesni prikaz bogate tvorničke djelatnosti, arhitektonsko-graditeljskih vrijednosti najstarijih tvorničkih objekata, prikaz valorizacijskih procesa i konzervatorske zaštite baštinski vrijednih objekata i strojeva i poticanje njihove muzealizacije otvaranjem prostora za izložbeni postav HŽM-a. Stručna i vrijednosna opravdanost takvih razmišljanja sugerirana su insceniranjem izložbenog postava u radioničkoj hali, ali samo na jedan dan zbog radnog korištenja radionice.

Izložba je bila namijenjena gostima i uzvanicima svečanosti obilježavanja „Gredeljeve“ obljetnice.

- **Osam stoljeća Stubice**

Muzej Hrvatskog zagorja – Muzej seljačkih buna, Gornja Stubica, od 15. svibnja do
15. listopada

Autorica izložbe Vlatka Filipčić Maligec

HŽM je za izložbu posudio 16 izložaka i kataloški ih obradio

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- HŽM je tiskao deplijane uz izložbe „Bogatstvo hrvatske željezničke baštine“, „Ljepota pare“, „Od strojarnice do muzeja“
- HŽM je za tisak pripremio Zbornik radova s okruglog stola „Nužnost uvažavanja i suživota“ (glavna urednica H. Bunijevac), a tiskanje je financirao HŽ Holding

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Izložbeni postav HŽM-a razgledalo je 106 posjetitelja; 43 iz inozemstva i 63 iz Hrvatske

11.2. Predavanja

Izlaganje na prezentaciji „Zagreb grad kulture“, Starogradska vijećnica, 30. siječnja (H. Bunijevac)

Izlaganje o povijesti zagrebačkog čvorišta za goste iz Rusije, Zagreb Glavni kolodvor, 17. rujna (H. Bunijevac)

11.4. Ostalo

Vođenje predstavljanja Zbornika radova s okruglog stola 18. svibnja na Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

MojPortal.hr/Hina, 17. 02

tportal.hr/kultura, Muzej bez zemlje, 17. 02., Mija Pavliša

Hrvatski katolički radio ; Apel za Hrvatski željeznički muzej, 17. 02.

Novi list ; Zaboravljeni muzej u srcu metropole; Slavica bakić, 18. 02

Jutarnji list; HŽM Apel državi i Gradu Zagrebu za spas baštine od nacionalne važnosti, 19.02

Vjesnik, Muzeji ili stadioni, Vesna Kusin, 23. 02.

Jutarnji list; Muzej bez voznog reda; Željko Ivanjek, 28. 02

Vjesnik, Spas za muzejskog beskućnika, Barbara Vujanović, 4. 03.

Lider; Gredelj najbolja lokacija -test biznisa i poštenja; Krešimir Raguž, 30. 04

Novi list; Zbornik o željezničkoj baštini, 18.05.

Željezničar, Čuvanje baštine je čuvanje identiteta, Vlatka Škorić, svibanj

Glas Slavonije, HŽM Bogatstvo željezničke baštine, N.Bo., 29.05.

Vjesnik, Izložba „Od strojarnice do muzeja, HINA, 05.10.

Dubrovački vjesnik, Uljepšajmo „staru damu“, J.B., 26.09.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

„Pola ure kulture“, prilog o HŽM, 05.02., novinarka Jelena Jindra
Katolički radio, Prilog o HŽM-u; 17.02, novinarka Martina Bišćan
„Dobro jutro Hrvatska“, 06.03., novinarka Lenka Vidaković
„Dan za dan“, 2. program HR, 03.03, novinar Marko Nenadić
2. program HR, 31. 03. novinarka Marina Marinović

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Snimanje editorijala za modni časopis Glorija, 09. 02.; snimanje ostvareno uz muzejska vozila, i to automobil marke chevrolet i dvoosovonski vagon

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

106 posjetitelja, od kojih je 43 iz inozemstva, a 63 iz Hrvatske

15. FINACIJE

Djelovanje HŽM-a u cijelosti financira osnivač i vlasnik HŽ Infrastruktura d.o.o.. On pokriva sve troškove restauriranja muzejskih izložaka, njihov transport, financijski prati izložbenu djelatnost HŽM-a, tiskanje materijala vezan ih uz željezničku povijest, i to kao izdanja HŽM-a ili u sklopu nakladničke djelatnosti na razini tvrtke.